

Մինկրէյի զըթաւը 1803 սնէնս
սինտէ բըէնս Կրէկուար Տատեան
հիւ փուստար օլտուղու էնստսն ,
սաւընըղ իտաբէրի յտախիւէսինին
մուխթարեւթինի մաւհաֆաղա իլէ
Մինկրէյի զըթաւսնը Բուսիաեա
դաթաշ իլէ իթաւսմ վէ ինըդըտտ
Մըմլի խտի , 1836տա բըէնս Նիգօ .
աննը ըւտէրի Դաւիթ Տատեան
հիւ բիւմթէ կէիպ իտաբէսիզլիկի
հասէպի իլէ Մինկրէյիերի խօշնուտ
տաէմէիլ խտի , Միւմաիէյհ Կիււա-
ընտա օլտուղու հաթն Գըըըմ
մաւհաբէպիլի դալիէսինս պէտաւ
էթիբ զուհուրինտս վէֆաթ իթմիշ
տիր , Էնստաիէյհին վէֆաթընտա
վէմէսի բըէնս Դաթմըն հիւ-
էթմթէ կէիպ մաւհաբէպիլի մէզ .

տեղի ունենայ, միթե ես չըսի, կաղաղակէ, անկարող է այդ մարդըն, ինչ ըսել է փունջի պէս 25 երկար տարիներէ հետէ լրագրական ասպարիզին վրայ ողի և գրիչ մաշեցնող փորձ թերթի մը ըսածնե-րուն ուշադրութիւն չընծայել:

Քաջ է, եղբայր իմ, կը հասկընանք հուսկ ուրեմն քու միտքդ, կը հասկնանք՝ որ դուն առաջնորդական կարողութիւն կ'ընես, բառին քեզի յատուկ առումը, փունջը նիւթապէս զոհացնելու կարողութիւնը. կը հասկնանք՝ որ դուն ըսել կուզես, թէ փունջի էջերուն մէջ կարող ըլլալու համար պէտք է փունջի բաժանորդ ըլլալու կարող ըլլալ, առած ճանապարհի ծախքերէն փունջի բաժին մը հանելու կարող ըլլալ. ապա թէ ոչ, փունջ ձեզ անկարող կը հրաաւարակէ, ձեր առնելիք ճանապարհի ծախուցարգելք կըլլայ, ևն, ևն:

Բայց, սիրելի՛դ իմ փունջ, մենք ինչ կ'առնենք մեր գացած վիճակներէն, որ քեզի ինչ տանք. նոյն իսկ ճանապարհի ծախք ըսածնիդ, որ ձեր աչքին կրնասի գանձուն չափ մեծ կերելի. շատ անգամ ձեր գրածին կիսուն չափ ալ չըլլալէն ի դատ՝ մեր ճանապարհի և ալոց պիտոյից ծախուց իսկ չբաւելով յաճախ պարտք ընելու կ'ստիպուինք: Իսկ թէ առաջնորդ մը, մանաւանդ փոքրիկ և անբարեկարգ վիճակի առաջնորդ մը իւր պաշտօնական և անձնական ծախքերը հոգալու համար չափանգամ ինչ անձկութեանց մէջ կը գտնուի, զայն գիտնալու համար առաջնորդ ըլլալ պէտք է Ահա մեք մտադիր կը խոստովանինք այս մասին մեր անկարողութիւնը, ինչպէս յիշեալ թերթիդ մէջ կը պահանջէիր մեզմէ խոստովանիլ: Բայց կը գտնուին եղբեր չորս առաջնորդներ, որոց հետեւեալ փառքը վայր-

կեան մը իսկ չէք վարանիր ի լուր աշխարհի հոշակել. ա՛հ, չենք նախանձիր այնպիսեաց ոմանց Հոմերոսն բլաւնուդ վրայ, ինչպէս մեր ալ թերթիւտէսը, Զոյիյոսը, Դորգիասը ըլլալնիդ փոթերնիս չէ:

Անտարակոյս բառին այս նիւթա-կան նշանակութիւնը քաջ գիտելով է՝ որ ո՛չ Ազգ. Պատրիարքարան, ո՛չ Դաւառական Վարչութիւնք եւ ո՛չ ողջամիտ հասարակութիւնն կա-րենորութիւն չեն տար փունջի գը-րածներուն, այնպէս որ Պ. փունջ ինք միայն կը մնայ հրապարակին վրայ իւր գրածներուն կարենորութիւն տալու, նման այն սարեակին, որոյ համար նախնեաց առածը կ'ըսէ, «սարեակն ի տօն հրաւեր կար-դայր ինքն կանչէր, ինքն խաղայր»:

Ի վերջոյ կը խրատենք սիրողաբար փունջի Մեծ. խմբագիրը, որ փոխանակ եկեղեցականաց կարողութեան վրայ շահագէտ և թշնամա-կան ոգուով անլի անհամ դիտողութիւններ ընելու, ջանայ իւր միտքը և կարողութիւնը մշակել, զարգացնել, և սիրտը ազնուացնել որպէս զի կարող ըլլայ հրապարակին վրայ ի յոս ընծայել մեղ թերթ մը՝ արժանի Հայ գրականութեան և հանճարոյն, արժանի ժամանա-կիս գիտնասէր ոգւոյն, և կարող ճշմարտապէս քննադատելու Ազգին եկեղեցական և ալ բազմօրինակ կեցութիւնները:

Խնդրելով, Մեծ. խմբագիր, որ բարեհաճիք սոյն պատասխանա-գիրս հրատարակել Զեր պատուա-կան թերթին միջոցաւ:

Մնամ աղօթարար
ՊՕՂՈՍ ՎԱՐԴ. ԽՕՂՏԱՄԵՍԵՆ

ԳԱՆՊՈՒՐ ԹԱԳԻՆԷ

24.
Թաքինէնին աչգ ու սէվտառը.

Թաքինէնին պու սէօլէնիչիւրի իւզէրինէ, կրիզէթէր կիւլմէքտէն վաղ կէչմիչէր իտի, չիւնքի, իսթիհ

զտեա ալմագ իսթէտիւրէրի առէմ, պիզգաթ քէնտիսի, քէնտի գուսու-րուլա իթիթիսար իյլէմէքտէ իտի: Մայիւմ եա, թապիի պիւր չէյ ալր, քէնտի գուսուրունտան չէքինմէ եէնլէրի իսթիհզա իթմէեիզ, ան-ճագ քէնտի գուսուրունտան չէքի-նէնլէրի իսթիհզա իտէրլէր:

Պատէհու Գլաքէթ, Թաքինէնին թագաթիմ իթտիկի չէյլէրի ալարագ, —Ա՛, աճայիզ, պուսլարը պէն տիւշիւրմիւ իտիմ, էօյլէ՛ մի, —տէ-միւ իտի:

—Էվլէթ, մատաղէլ, էվլէթ, տի-մէք տիր քի սիզ քէնտիսիզ քէնտիստէ օլմաւը իտիսիզ, էօյլէ՛ մի:

—Խայր, եալընը շարգումըն ուչ մաւընըն ֆարգընտա օլմուչ իտիմ իտէտէ, տիկէրլէրինտէն խապէր-տար տէկիլ իտիմ. . . վէ կէրչի կի-տիպտէ շարգումը տարմագ իսթէմիւ իտիմ իտէտէ, պու մատաղէլլէր, պօշ չէյ տիր, չըղնանմը տըր, ար-թըք հիւ պիր իչէ եարմագ տի-կէրէք պրադմատըլար իտի:

—Խայր, մատաղէլ, հիւ պիրինին իւզէրինէ քիմաէ պասմամը տըր, չիւնքի, հէման տիւշէր տիւշմէզգօ չուպ ալմըչըմ տըր:

—Տիմէք տիր քի սիզ տախի պի-զիմ եանըմըզտա վալա տէօնմէքտէ իտիսիզ, էօյլէ՛ մի:

—Խայր, պէն վալա տէօնմէքտէ տէկիլ իտիմ իտէտէ. . . պու ճիւմ-լէ իլէ տախի, սիպին հէր պիր ա-եագ ալըլարընըզը, վէ հաթթա պալաքըլարընըզը. . . տիզգաթ պիր լէ սէյր իյլէմէքտէ իտիմ. վէ, հէր պիր սըչրաեըչընըզտա տէրքեալօ-լան լէթաֆէթի. . . խաֆիֆիլի. . . վէ չէվիքիլիտէ կէօրտիքճէ. . . տօղբուսու, հայրան օլմագ տա իտիմ:

—Սահիհէն, իեի օյնամագտաւը իտիմ, տիմէք տիր քի օլ պէնիմ գա-վալիէրիմ պուլունան նանքէօր հէ-րիֆ. եալան սէօլէմէքտէ իտի. . . չիւնքի պանտ, բէք աղըր վիճուա-

լուսուն տիկէրէք թէչէքքի իյլէմէք-տէ իտի, վէ հաթթա, վալա պիթ-տիքտէն սօնրատա, օ՛ֆ, աման եա-րէպդիմ, հէլէ գուրթուլտու մա տի-մէքիկէ տալի ճէսարէթ իյլէմիւ ի-տի, պէն իսէ, զիեատէսիյլէ լաեըզ-լը վէ չաբուգ սուրէթտէ տէօնմէք-իկէ չալըչմագտա իտիմ, նապլ քի-խապթըրտա մէյտաճտէ տիր, իշթէ պուսլար իւզէրիմտէն ֆըրլաեըպ տիւշմիւշէր տիր:

—Վէ, հաթթա չօրապ պաղա-րընըզտան պիրի տախի տիւշմիւշ տիր, —տէտի Թաքինէ, մէզքիւր պաղա պիր արգուլի քէպիր իւզրէ պաղաբագ:

—Ա՛, սահիհէն չօրապ պաղըմ տախի տիւշմիւշ տիր. . . վէ իշթէ տահա չիմտի թօբուղում իւզէրինէ չօրապընըն թօբլանմըչ օլտուղունու-հիսս իյլէմէքտէեիմ, հալ պու քի վալա օյնատըղըմ վագըթտա աթէչ-կիպի եանմագտա օլտուղումտան, գաթան ֆարգընտա օլմատը իտիմ. էվլէթ, օլ վագըթ բէք զըղմըչ ի-տիմ. . . կէօրիւեօրմուսունուզ. պէն վալա տէօնտիւկիւմ վագըթտա, հէր նէտէ եաբաւար ֆարգընտա օլա մաեանագըմ տըր. . . :

—Պու աա պէնիմ իչին պիր իգ-պալ տըր քի, պէօյլէ պիր շայեանը թաադիմ օլան պաղը կէօրիւպտէ ալըչըմ տըր. . . :

—Բէք ալէա, ա՛ ուֆաճըք թէ-ֆէհիք տիւպէր առէմ, վիրինիզ պա-գաեըմ նէզտիւնիզտէ օլ մէրթէպէ շ-յանը հիւրմէթ սաեըլմագտա պուլունան չու չօրապ պաղը մը:

—Ա՛հ, մատաղէլ, պէն պու պա-ղընըզա պաղաքըճա, տօղբուսու ֆէ-նալալմագտաեըմ, աթէչի աչըլմ ալէվլէնմէքտէ տիր. . . զիրա, պու պաղ պէնտէն զիեատէ մէսուտ պիր հալտէ պուլունմուչ տուր. . . սիզին կիպի պիր կիւզէլին տիզինէ խըտ-մէթ իթմիւշ տիր. . . :

—Ա՛, ա՛, պաղաճաեընըզ, եա՛-

հու, պու պիզիմ էֆէնտի գաթթի-տըրթըմագտա տըր. . . չիչէք կիպի աչըլմագտա տըր. . . չօրապ պաղըմը վէսիլէ իտէրէք, պաղընըզ, նէլէր սէօյլէմէքտէ տիր. . . :

—Մատաղէլ, աֆվ իտէրսիսիզ էմմա, սիզ պու բիւր իգպալ պա-ղը, տիզ գաղընըզըն աչաղըսըն-տան մը, եօգսա եօգ արըսընտան մը պաղլամագտաընըզ. . . :

—Նիչին սիւալ իյլէմէքտէսիսիզ, տիզ գաղընըզըն եօգարըսընտան պաղլամագտաեըմ. . . անը անճագ պաեաղը գարըլար տիզ գաղաղա-րընըն աչաղըսընտան պաղլարըլար. . . :

—Տիզ գաղընըզըն եօգարը-սընտան մը. . . տիմէք տիր քի, գատը ու զըլմէթի տահա զիեատէ վէ բէք չօգ զիյատէ իմիւշ տիր. . . ա՛հ, քեա շ-քի, պալթըմ օլսա իտի տէ, անը պէն քէնտիմ պաղլամագըլըզ լութֆունա նայիլ օլսա իտիմ. . . :

—Է՛յ մինի մինի չաբընճըգ, նա-սըլ, (*) պիթիտիւն մի լագըրտընը պագալըմ. . . աճայիզ, տիմէք տիր քի սէն. պօեուեա պօսուեա պագմա-եարագ պու մէրթէպէ աչգպաղըզ-լա՛ր տախի պիլմէքտէսին, էօյլէ՛ մի, ա՛ֆէրին բհհիվանըմ:

—Մատաղէլ, եալընըզ պու գա-տարտա տէկիլտիր, պէն տահա նէլէ՛ր պիլիլիմ, նէլէ՛ր պիլիլիմ Լա-քին, սիզէ էվլէլա չունուտա խա-պէր վիրիլիմ քի, պալ գատար վալա տէօնտիւքտէն, վէ պու մէրթէպէտէ զըղըպ թէրլէտիքտէն սօնրա պիրա իյմէքիք, էմրի պասիլէթ իգթի-զասընտան տէկիլ տիր. . . բունչ իչ-մէլիսիսիզ, չէքէրիմ բո՛ւնչ:

(*) Ազգային պալօլարըմըզտա, եիւզէրճէ գարըլար իլէ էրքէքլէր միեանընտա եէտի սէքիզ սաաթ պիր տիւզիլիէ կէչմէքտէ օլան լագըր-տըլար տախի, իշթէ թըպըզ պու եօլտա պօշպօղաղըզլարտան վէքէ-րաղէլիքլէրտէն իպարէթ տիր:

